

سنجش مولفه های مناسب سازی فضا و تجهیزات شهری جهت دسترسی جانبازان و معلولین (نمونه موردی: منطقه ۹ شیراز)

علی رضا نور امر محمدی^۱

۱- لیسانس تاسیسات حرارتی و برودتی

amir2267mohamadi@gmail.com

چکیده

تمام جوامع با مسئله معلولیت اعضای جامعه خود مواجه می باشند. در فرآیند برنامه ریزی شهری هنر برنامه ریزی این است که بتواند تعامل و تعادلی بین گروه های ذی نفع ایجاد نماید. با توجه به اهمیت موضوع مناسب سازی فضاهای شهری برای معلولان و جانبازان از یک سو و نیز تعداد قابل توجه شهروندان کم توان جسمی و حرکتی در شهر شیراز از سوی دیگر پژوهش حاضر با هدف سنجش مولفه های مناسب سازی فضا و تجهیزات شهری جهت دسترسی جانبازان و معلولین در محدوده منطقه ۹ شیراز با رویکردی نظام مند در جهت پاسخ دهی به نیاز این قشر از شهروندان می باشد. این پژوهش از نظر هدف کاربردی و از نظر روش توصیفی تحلیلی می باشد. داده های مورد نیاز از طریق روش های میدانی جمع آوری شده اند. و به کمک نرم افزار SPSS نسخه ۲۸ و آزمون رگرسیون مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته اند. بر طبق نتایج حاصله، شاخص کالبدی با ضریب همبستگی ($R = ۰/۵۹۱$ و ضریب تعیین برابر $R^2 = ۰/۳۷۵$) بیشترین و در رتبه بعد آن شاخص مبلمان با ضریب همبستگی ($R = ۰/۵۸۳$ و ضریب تعیین برابر $R^2 = ۰/۳۵۳$) و در رتبه سوم شاخص اجتماعی - اقتصادی با ضریب همبستگی ($R = ۰/۵۵۵$ و ضریب تعیین برابر $R^2 = ۰/۳۵۰$) و کمترین سهم شاخص مدیریت با ضریب همبستگی ($R = ۰/۵۵۰$ و ضریب تعیین برابر $R^2 = ۰/۳۴۵$) را نسبت به سایر متغیرها در مناسب سازی فضاهای شهری با رویکرد رضایتمندی معلولان و جانبازان در منطقه ۹ شیراز برخوردار بوده اند.

واژه های کلیدی: شاخص های مناسب سازی، تجهیزات شهری، جانبازان و معلولین، منطقه ۹ شیراز.

۱- مقدمه و بیان مساله

انسان به عنوان موجودی اجتماعی همواره به دنبال ایجاد نمودن ارتباط با فضای پیرامونی خود می باشد ایجاد ارتباط و انجام فعالیت های انسانی از طریق حضور در محیط و دسترسی به فضاهای پیرامون فراهم می گردد. (Ahadi ۲۰۱۷) لذا بیشترین ارتباط با مردم و محیط زندگی افراد را فضاهای شهری برقرار می کند. با توجه به ویژگی افراد و گروه های سنی جنسی و اجتماعی باید بتواند محیط امن سالم، پایدار و جذابی فراهم نمایند (Goli ۲۰۱۴:۱۴۴). عدم توجه به شرایط جسمانی و

¹ - amir2267mohamadi@gmail.com

روانی همه اقشار و سنین جامعه و لحاظ نکردن خصوصیات فرهنگی و اجتماعی افراد و بسیاری از مسائل اساسی از این قبیل در طراحی و برنامه ریزی فضاهای شهری، سبب ایجاد فضاهایی آسیب پذیر و مشکل دار شده است (Davoodpur, Sabori, ۲۰۱۲:۱۲۶). معلولان از هر نوع معلولیت جسمی یا روحی که برخوردار باشند، با توجه به وجود طراحی ها و ساخت و سازهای غیراصولی و به دور از حداقل استانداردها، این اقشار از دسترسی سهل و آسان به اماکن عمومی شهر محرومند می باشند (Taghaee & et all, ۴۸-۲۰۱۰) از جمله افرادی که شرایط حاکم بر فضاهای عمومی و نظام برنامه ریزی شهری کشور منجر به طرد و انزوای فیزیکی و اجتماعی آنها شده، جمعیت معلولان و افراد کم توان جسمی و حرکتی است در تمام کشورهای جهان معلولان و افراد کم توان جسمی و حرکتی بخش قابل توجهی از جمعیت را تشکیل می دهند که همانند دیگر مردم بایستی برای رفع احتیاجات خود بتوانند در سطح شهر حرکت کرده، به تکاپو پرداخته و حق حیات اجتماعی از آنها سلب نشود (Brambila and, Longo, 1997:224). در واقع در وضع موجود، عدم توجه به مناسب سازی فضای شهری حق مشارکت فعالانه و زندگی معمولی در شهر را از این گروه سلب کرده (Yang, Linda and George, 2015: 244-261) و آنها را از افرادی توانمند و با ظرفیت قابل توجه (Taylor & Jozefowiczb, ۱۷۲-۲۰۱۲:۱۵۵) به افرادی گوشه گیر منزوی و فاقد حق حیات و حضور اجتماعی تبدیل می کند (Stevens, 2017:263). بنابراین اکنون مناسب سازی سطح عبور و کیفیت دسترسیها مقدم بر هر خدمت دیگری به این گروه از جامعه قرار دارد (Bahmanpour, ۲۰۱۸: ۸) solajageh & مناسب سازی فضای شهری بستر کالبدی در جهت رسیدن به فرصت های برابر برای همه افراد و اقشار جامعه به منظور تحرک و جابه جایی در سطح شهر و دسترسی هر فرد به تمامی فضاهای شهری از ضروریات رشد و توسعه جامعه محسوب می گردد (DavariNejad &Rahnama, 2014:48).

هدف اساسی این پژوهش، سنجش مولفه های مناسب سازی فضا و تجهیزات شهری جهت دسترسی جانبازان و معلولین در منطقه ۹ شیراز می باشد. لذا به دنبال این هدف این سؤال مطرح می گردد که معیارهای مناسب سازی فضا و تجهیزات شهری چیست و بر طبق نظر جانبازان و معلولین چگونه ارزیابی می گردند؟

۲- فرضیات

- ۱_ انتظار می رود زیر معیارهای اجتماعی - اقتصادی در مناسب سازی فضاهای شهری موثر باشد.
- ۲_ انتظار می رود زیر معیارهای مبلمان شهری در مناسب سازی فضاهای شهری موثر باشد.
- ۳_ انتظار می رود زیر معیارهای کالبدی در مناسب سازی فضاهای شهری موثر باشد.
- ۴_ انتظار می رود زیر معیارهای مدیریتی در مناسب سازی فضاهای شهری موثر باشد.

۳- روش حل مساله

۳-۱- نوع روش تحقیق

اصطلاح روش تحقیق معانی خاص و متمایزی در متون علمی استنباط می شود که یکی از تعاریف جامع بصورت زیر می باشد: روش تحقیق مجموعه ای از قواعد، ابزار و راه های معتبر (قابل اطمینان) و نظام یافته برای بررسی واقعیت ها، کشف مجهولات و دستیابی به راه حل مشکلات است. (خاکی، ۱۳۸۲)

با هر تحقیق، تلاشی سیستماتیک و روشمند به منظور دست یافتن به پاسخ یک پرسش یا راه حلی برای یک مساله است، که بر این اساس تحقیقات صورت گرفته را بر اساس هدف از انجام تحقیق می توان طبقه بندی نمود (خاکی، ۱۳۸۲). این تحقیق بر مبنای هدف، جزء تحقیقات کاربردی می باشد.

روش های پیمایش عبارت است از اجرای پرسشنامه ها روی نمونه ای از پاسخگویانی که از میان جمعیتی انتخاب می شوند و به عبارتی پیمایش، مجموعه ای از روش های منظم و استاندارد است که برای جمع آوری اطلاعات درباره افراد، خانواده ها و یا مجموعه های بزرگتر مورد استفاده قرار می گیرد. (دواس ۱۳۸۶).

طبقه بندی دیگر برای تحقیقات انجام گرفته، بر حسب روش انجام تحقیق می باشد که تحقیق حاضر از نوع پیمایشی می باشد و به توصیف ویژگی های جامعه آماری شامل ماهیت شرایط، رابطه و چگونگی ارتباط بین آنها می پردازد.

۳-۲- جامعه آماری و نمونه آماری

جامعه آماری نیز شامل کلیه جامعه آماری در این تحقیق شامل کلیه شهروندان (معلولان و جانبازان) ساکن شهر شیراز می باشد. که از بین این جامعه با توجه به جدول مورگان تعداد ۳۸۴ را به عنوان نمونه آماری انتخاب خواهد شد. لازم به ذکر است که انتخاب گروه نمونه نیز به صورت تصادفی صورت خواهد گرفت.

۳-۳- روش های گردآوری اطلاعات

بمنظور دستیابی به نتایج مورد نظر و انجام شایسته روش تحقیق از روش های زیر بهره گرفته شد:

۱- مطالعات کتابخانه ای: جهت تدوین مبانی، تعاریف و مفاهیم نظری از منابع کتابخانه ای استفاده شد که مهمترین و مفیدترین منبع موتورهای جستجو در اینترنت، بانک ها و منابع اطلاعاتی و کتابخانه های دانشگاه های کشور بوده است.

۲- تحقیقات میدانی: به منظور جمع آوری اطلاعات مورد نظر و سنجش متغیرهای تحقیق، از پرسشنامه استفاده شده است.

۳-۴- ابزار گردآوری اطلاعات

ابزارهای مورد استفاده برای گردآوری داده ها از پرسشنامه محقق ساخته مولفه های مناسب سازی فضاهای شهری با رویکرد رضایتمندی معلولان و جانبازان می باشد.

۳-۵- روش تجزیه و تحلیل اطلاعات

اطلاعات و داده های جمع آوری شده ابتدا از طریق آمار توصیفی به صورت تهیه جداول توزیع فراوانی، درصد گیری و تشریح (آن) و جهت سنجش رابطه ی بین متغیرهای تحقیق از طریق آمار استنباطی (آزمون رگرسیون) استفاده شده است که در فصل بعد به آن پرداخته شده است.

۴_ مبانی نظری

۴-۱- مناسب سازی

مناسب سازی یعنی ایجاد محیط های بدون مانع و یا تسهیل دسترسی برای همه این یکی از راهکارهای ارتقای کیفیت زندگی برای کلیه افراد جامعه به ویژه افراد دارای معلولیت است همه آحاد جامعه باید قادر باشند آزادانه و بدون خطر در محیط های خود اعم از ساختمان ها، اماکن عمومی و معابر شهری تردد کنند و از کلیه حقوق اجتماعی خود برخوردار شوند (۱۱۷: Maleki & Shohani, ۲۰۱۹). به عبارت دیگر مناسب سازی عبارت است از ، فراهم ساختن زمینه استفاده یکسان تک تک افراد جامعه از امکانات موجود جامعه با هر شرایط روحی و جسمی و مطابق با نیاز آن فرد اعم از رفاهی اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و منابع طبیعی (Badla, ۲۰۱۴:۴).

۴-۲- معلولیت

معلول کسی است که به علت ضایعه ای ارثی یا اکتسابی نتواند از عهده کاری برآید که سایر افراد همسن او با معلومات و تجربیات مساوی انجام می دهند واژه معلولیت به معنی مانع و سد نیست. تنها جانبازان و معلولان به علت وجود موانع و اختلالات مختلف، ذهنی حرکتی، حسی و عاطفی در موانع شهری قادر به رقابت با سایر افراد نیستند و در نتیجه در رقابت زندگی عقب میمانند. (Hawking et al, ۱۵:۲۰۱۴). معلولیت عبارت است از هر نوع، ناتوانی ناهنجاری و ضعف که قابل معالجه و بر طرف کردن نباشد و فرد معلول فردی است که دارای یکی از ناهنجاریهای غیر قابل معالجه باشد (۲۰۱۵, Safdarzadeh)

۵_ محدوده مورد مطالعه

شیراز، مرکز استان فارس، در موقعیت ۵۲ درجه و ۳۲ دقیقه طول شرقی و ۲۹ درجه و ۳۶ دقیقه عرض شمال یو در ارتفاع ۱۴۸۶ متری از سطح دریا و در فاصله ۹۱۹ کیلومتری پایتخت قرار دارد. شیراز با مساحت ۳۴۰ کیلومتر مربع سومین شهر ایران از نظر وسعت پس از تهران و مشهد است (سازمان برنامه و بودجه استان فارس، ۱۳۹۷، ۱). شیراز با چهار شهر جهان دارای پیوند خواهر خواندگی است: ۱ دو شنبه (تاجیکستان)، ۲ نیکوزیا (قبرس)، ۳ چونگ کینگ (چین) و ۴ وایمار (آلمان) (شهرداری شیراز، www.eshiraz.ir).

جدول ۱: شناسنامه منطقه ۹ شیراز

تراکم	مساحت		خانوار		جمعیت				شاخص	نام منطقه	تعداد محله	۹	
	نسبت به کل	نسبت به شهر	تعداد	بعد	نسبت جنسی	زن	مرد	نسبت به شهر					
۱۴,۲	۴۸,۰	۱۲,۹٪	۲,۹۲۹	۳,۳۹	۴۱,۵۵۱	۱,۰۳	۶۹,۴۲۶	۷۱,۲۹۲	۹,۰٪	۱۴۰,۷۱۸	جمع	۱۲	۹

منبع: دفتر برنامه و بودجه، ۱۴۰۱، ۱۴۷

نقشه ۱: محلات منطقه ۹ شیراز

منبع: دفتر برنامه و بودجه، ۱۴۰۱، ۱۴۸

۶_ بحث و بررسی

فرضیه اول: انتظار میرود زیر معیارهای اجتماعی - اقتصادی در مناسب سازی فضاهای شهری موثر باشد.

جدول (۲): ضریب رگرسیون فرضیه اول

مدل	ضریب همبستگی	R ²	R ² تعدیل شده
زیر معیارهای اجتماعی - اقتصادی (هزینه های جابه جایی، محدودیت اشتغال در جامعه، برخورد های نامناسب اجتماعی، تاثیر موانع و محدودیت در ایجاد فشار روانی، استقلال فردی معلولان، محدودیت اجتماع پذیری)	۰/۵۵۵	۰/۳۵۰	۰/۳۴۸

جدول (۳): ANOVA فرضیه اول

جدول ANOVA		
مدل	F	sig
رگرسیون	۱۶۳/۴۸۹	۰/۰۰۴

جدول (۴): جدول تحلیل رگرسیون خطی فرضیه اول

مقدار sig	آماره t	ضرایب استاندارد شده	ضرایب استاندارد نشده		مدل
			Beta	خطای استاندارد	
۰/۰۰۳	۱۱/۲۹۹	۰/۵۷۶	۰/۱۵۷	۱/۶۱۳	عرض از مبدا
۰/۰۰۴	۱۲/۰۹۹		۰/۰۵۴	۰/۵۹۳	زیر معیارهای اجتماعی - اقتصادی (هزینه های جابه جایی، محدودیت اشتغال در جامعه، برخورد های نامناسب اجتماعی، تاثیر موانع و محدودیت در ایجاد فشار روانی، استقلال فردی معلولان، محدودیت

بر طبق جدول ANOVA سطح معناداری برابر صفر می باشد که کمتر از ۰/۰۵ است، بنابراین فرض صفر (H₀) رد می شود

و طبق فرض یک (H₁) متغیر زیر معیارهای اجتماعی - اقتصادی در مناسب سازی فضاهای شهری تاثیر دارد.

طبق جدول آماره T و براساس B₀ , B₁ که صفر است نتیجه می گیریم که متغیر زیر معیارهای اجتماعی - اقتصادی در

رگرسیون خطی نقش دارد و از آنجا که ضریب همبستگی پیرسون برای تعیین اندازهی تاثیر متغیر زیر معیارهای اجتماعی -

اقتصادی در مناسب سازی فضاهای شهری R = ۰/۵۵۵ و ضریب تعیین برابر R² = ۰/۳۵۳ می باشد نشان می دهد که از طریق

متغیر مورد بررسی تا حدود ۰/۳۵ درصد بر مناسب سازی فضاهای را می توان پیش بینی کرد.

پس در جواب فرضیه سوم که همان " انتظار میرود زیر معیارهای اجتماعی - اقتصادی در مناسب سازی فضاهای شهری موثر

باشد. باید گفت که طبق نتایج زیر معیارهای اجتماعی - اقتصادی (هزینه های جابه جایی، محدودیت اشتغال در جامعه،

برخورد های نامناسب اجتماعی، تاثیر موانع و محدودیت در ایجاد فشار روانی، استقلال فردی معلولان، محدودیت اجتماع پذیری) در مناسب سازی فضاهای شهری جهت رضایتمندی معلولان و جانبازان تاثیر دارد.

فرضیه دوم: انتظار میرود زیر معیارهای مبلمان شهری در مناسب سازی فضاهای شهری موثر باشد.

جدول (۵): ضریب رگرسیون فرضیه دوم

مدل	ضریب همبستگی	R ²	R ² تعدیل شده
زیر معیارهای مبلمان شهری (ارتفاع پیش خوان بانک ها، ارتفاع صندوق پست، تناسب ارتفاع باجه های تلفن عمومی، تعبیه فضای پارکینگ اتومبیل، قابلیت استفاده از ایستگاه اتوبوس، تناسب محل قرار گیری تیر چراغ برق، تناسب محل قرار گیری تابلو و اعلانات، تعداد و ارتفاع سطل زباله، تناسب ارتفاع میز و نیمکت ها، تناسب مصالح کفیوش، خط کشی عابر پیاده، شیب کافی، تناسب های پل های ارتباطی)	۰/۵۸۳	۰/۳۵۳	۰/۳۴۷

جدول (۶): ANOVA فرضیه دوم

جدول ANOVA		
مدل	F	sig
رگرسیون	۱۵۳/۸۸۵	۰/۰۰۳

جدول (۷): جدول تحلیل رگرسیون خطی فرضیه دوم

مقدار sig	آماره t	ضرایب استاندارد شده	ضرایب استاندارد نشده		مدل
			B	خطای استاندارد	
۰/۰۰۴	۸/۴۷۵	۰/۶۰۷	۰/۲۰۸	۱/۵۸۸	عرض از مبدا
۰/۰۰۲	۹/۳۲۹		۰/۰۵۵	۰/۵۵۱	زیر معیارهای مبلمان شهری (ارتفاع پیش خوان بانک ها، ارتفاع صندوق پست، تناسب ارتفاع باجه های تلفن عمومی، تعبیه فضای پارکینگ اتومبیل، قابلیت استفاده از ایستگاه اتوبوس، تناسب محل قرار گیری تیر چراغ برق، تناسب محل قرار گیری تابلو و اعلانات، تعداد و ارتفاع سطل زباله، تناسب ارتفاع میز و نیمکت ها، تناسب مصالح کفیوش، خط کشی عابر پیاده، شیب کافی، تناسب های پل های ارتباطی)

بر طبق جدول ANOVA سطح معناداری برابر صفر می باشد که کمتر از ۰/۰۵ است، بنابراین فرض صفر (H_0) رد می شود و طبق فرض یک (H_1) متغیر زیر معیارهای مبلمان شهری بر مناسب سازی فضاهای شهری تاثیر دارد.

طبق جدول آماره T و براساس B_0 , B_1 که صفر است نتیجه می گیریم که متغیر زیر معیارهای مبلمان شهری در رگرسیون خطی نقش دارد و از آنجا که ضریب همبستگی پیرسون برای تعیین اندازهی تاثیر متغیر زیر معیارهای مبلمان شهری بر مناسب سازی فضاهای شهری $R = ۰/۵۸۳$ و ضریب تعیین برابر $R^2 = ۰/۳۷۵$ می باشد نشان می دهد که از طریق متغیر مورد بررسی تا حدود ۰/۳۵ درصد مناسب سازی فضاهای شهری را می توان پیش بینی کرد.

پس در جواب فرضیه چهارم که همان " انتظار می رود زیر معیارهای مبلمان شهری در مناسب سازی فضاهای شهری موثر باشد. " باید گفت که طبق نتایج زیر معیارهای مبلمان شهری (ارتفاع پیش خوان بانک ها، ارتفاع صندوق پست، تناسب ارتفاع باجه های تلفن عمومی، تعبیه فضای پارکینگ اتومبیل، قابلیت استفاده از ایستگاه اتوبوس، تناسب محل قرار گیری تیر چراغ برق، تناسب محل قرار گیری تابلو و اعلانات، تعداد و ارتفاع سطل زباله، تناسب ارتفاع میز و نیمکت ها، تناسب مصالح کفپوش، خط کشی عابر پیاده، شیب کافی، تناسب های پل های ارتباطی) در مناسب سازی فضاهای شهری جهت رضایتمندی معلولان و جانبازان تاثیر دارد.

فرضیه سوم: انتظار می رود زیر معیارهای کالبدی در مناسب سازی فضاهای شهری موثر باشد.

جدول (۸): ضریب رگرسیون فرضیه سوم

مدل	ضریب همبستگی	R^2	R^2 تعدیل شده
زیر معیارهای کالبدی (سرویس های بهداشتی عمومی، پارکینگ قابل دسترس در خیابان، تجهیزات ساختمانی، اتصال بین خیابان ها و شیب بندی، استفاده از ورودی های ساختمان ها، استفاده آسان از تابلوها و علائم، وضعیت پیاده راه های موجود)	۰/۵۹۱	۰/۳۴۵	۰/۳۴۱

جدول (۹): ANOVA فرضیه سوم

جدول ANOVA		
مدل	F	sig
رگرسیون	۱۵۳/۸۹۳	۰/۰۰۲

جدول (۱۰): جدول تحلیل رگرسیون خطی فرضیه سوم

مقدار sig	آماره t	ضرایب استاندارد شده	ضرایب استاندارد نشده		مدل
			Beta	خطای استاندارد	
۰/۰۰۱	۸/۴۹۱	۰/۶۰۹	۰/۲۰۷	۱/۵۹۶	عرض از مبدأ
۱/۰۰۲	۹/۳۴۵		۰/۰۵۴	۰/۵۵۹	زیر معیارهای کالبدی (سرویس های بهداشتی عمومی، پارکینگ قابل دسترس در خیابان، تجهیزات ساختمانی، اتصال بین خیابان ها و شیب بندی، استفاده از ورودی های ساختمان ها، استفاده آسان از تابلوها و علائم، وضعیت پیاده راه های موجود)

بر طبق جدول ANOVA سطح معناداری برابر صفر می باشد که کمتر از ۰/۰۵ است، بنابراین فرض صفر (H_0) رد می شود و طبق فرض یک (H_1) متغیر معیارهای مناسب سازی فضاهای شهری بر رضایتمندی معلولان و جانبازان تاثیر دارد. طبق جدول آماره T و براساس B_1 , B_0 که صفر است نتیجه می گیریم که متغیر معیارهای مناسب سازی فضاهای شهری بر رضایتمندی معلولان و جانبازان در رگرسیون خطی نقش دارد و از آنجا که ضریب همبستگی پیرسون برای تعیین اندازهی تاثیر متغیر معیارهای مناسب سازی فضاهای شهری بر رضایتمندی معلولان و جانبازان $R = ۰/۵۹۱$ و ضریب تعیین برابر $۰/۳۴۵ = R^2$ می باشد نشان می دهد که از طریق متغیر مورد بررسی تا حدود ۰/۳۴ درصد رضایتمندی معلولان و جانبازان را می توان پیش بینی کرد.

پس در جواب فرضیه اول که همان " انتظار می رود زیر معیارهای کالبدی در مناسب سازی فضاهای شهری موثر باشد. باید گفت که طبق نتایج زیر معیارهای کالبدی (سرویس های بهداشتی عمومی، پارکینگ قابل دسترس در خیابان، تجهیزات ساختمانی، اتصال بین خیابان ها و شیب بندی، استفاده از ورودی های ساختمان ها، استفاده آسان از تابلوها و علائم، وضعیت پیاده راه های موجود) در مناسب سازی فضاهای شهری جهت رضایتمندی معلولان و جانبازان تاثیر دارد.

فرضیه چهارم: انتظار می‌رود زیر معیارهای مدیریتی در مناسب سازی فضاهای شهری موثر باشد.

جدول (۱۱): ضریب رگرسیون فرضیه چهارم

مدل	ضریب همبستگی	R^2	R^2 تعدیل شده
زیر معیارهای مدیریتی (صدور پایان کار متناسب با مناسب سازی، اولویت در انتخاب فضا برای مناسب سازی، مشارکت معلولان در مناسب سازی، موفقیت مدیریان در مناسب سازی، استمرار مناسب سازی، توجه مدیریان در طراحی مبلمان)	۰/۵۵۰	۰/۳۴۵	۰/۳۴۱

جدول (۱۲): ANOVA فرضیه چهارم

جدول ANOVA		
مدل	F	sig
رگرسیون	۱۴۹/۸۷۶	۰/۰۰۳

جدول (۱۳): جدول تحلیل رگرسیون خطی فرضیه چهارم

مقدار sig	آماره t	ضرایب استاندارد شده	ضرایب استاندارد نشده		مدل
			B	خطای استاندارد	
۰/۰۰۴	۸/۵۶۸	۰/۵۸۷	۰/۲۰۷	۱/۵۸۵	عرض از مبدا
۰/۰۰۲	۹/۱۰۳		۰/۰۵۵	۰/۴۶۳	زیر معیارهای مدیریتی (صدور پایان کار متناسب با مناسب سازی، اولویت در انتخاب فضا برای مناسب سازی، مشارکت معلولان در مناسب سازی، موفقیت مدیریان در مناسب سازی، استمرار مناسب سازی، توجه مدیریان در طراحی مبلمان)

بر طبق جدول ANOVA سطح معناداری برابر صفر می باشد که کمتر از ۰/۰۵ است، بنابراین فرض صفر (H_0) رد می شود و طبق فرض یک (H_1) متغیر زیر معیارهای مدیریتی در مناسب سازی فضاهای شهری تاثیر دارد.

طبق جدول آماره T و براساس B0 , B1 که صفر است نتیجه می گیریم که متغیر زیر معیارهای مدیریتی در رگرسیون خطی نقش دارد و از آنجا که ضریب همبستگی پیرسون برای تعیین اندازه ی تاثیر متغیر زیر معیارهای مدیریتی در مناسب سازی فضاهای شهری $R = ۰/۵۵۰$ و ضریب تعیین برابر $R^2 = ۰/۳۴۵$ می باشد نشان می دهد که از طریق متغیر مورد بررسی تا حدود ۰/۳۴ درصد مناسب سازی فضاهای شهری را می توان پیش بینی کرد.

پس در جواب فرضیه دوم که همان " انتظار می رود زیر معیارهای مدیریتی (صدور پایان کار متناسب با مناسب سازی، اولویت در انتخاب فضا برای مناسب سازی، مشارکت معلولان در مناسب سازی، موفقیت مدیران در مناسب سازی، استمرار مناسب سازی، توجه مدیران در طراحی مبلمان) در مناسب سازی فضاهای شهری جهت رضایتمندی معلولان و جانبازان تاثیر دارد.

۷_ جمع بندی و نتیجه گیری

این پژوهش بر آن بوده است با همه ضعف های موجود در زمینه اطلاعات، به کمک نرم افزار SPSS نسخه ۲۸ بر اساس دیدگاه شهروندان منطقه ۹ شیراز به بررسی و تحلیل شاخص های مناسب سازی فضاهای شهری به جهت رضایتمندی معلولان و جانبازان اقدام نماید. بر این اساس پس از طرح نمودن مساله با استفاده از ۴ فرضیه اولیه ، مسیر را جهت انجام این فعالیت تحقیقی هموار نمود.

در روند پژوهش با دو دسته آمار مواجه بوده ایم (۱) آمار توصیفی (مشخصات پرسش شوندگان و نظراتشان نسبت به سئوالات) (۲) آمار استنباطی (بررسی فرضیات پژوهش).

بر اساس تحلیل های به دست آماده :

نتایج حاصل از تحلیل داده ها نشان داد که بین شاخص های مناسب سازی فضاهای شهری و تاثیرشان بر رضایتمندی معلولان و جانبازان ارتباط معنا دار وجود دارد. طبق نتایج حاصله شاخص کالبدی با ضریب همبستگی ($R = ۰/۵۹۱$) و ضریب تعیین برابر ($R^2 = ۰/۳۷۵$) بیشترین و در رتبه بعد آن شاخص مبلمان با ضریب همبستگی ($R = ۰/۵۸۳$) و ضریب تعیین برابر ($R^2 = ۰/۳۵۳$) و در رتبه سوم شاخص اجتماعی - اقتصادی با ضریب همبستگی ($R = ۰/۵۵۵$) و ضریب تعیین برابر ($R^2 = ۰/۳۴۵$) و کمترین سهم شاخص مدیریت با ضریب همبستگی ($R = ۰/۵۵۰$) و ضریب تعیین برابر ($R^2 = ۰/۳۴۵$) را نسبت به سایر متغیر ها در مناسب سازی فضاهای شهری با رویکرد رضایتمندی معلولان و جانبازان در منطقه ۹ شیراز داشته اند.

۸- بیان پیشنهادات

با توجه به نتایج تحقیق، راهکارهای زیر در راستای ارتقای شاخص های مؤثر در رضایت جامعه معلولان و جانبازان منطقه ۹ شیراز پیشنهاد شده است :

افزایش عرض معابر، مشخص نمودن محل خط کشی عابر پیاده در کف خیابان و پر کردن حفره ها و پستی و بلندی هایی که باعث سرنگونی افراد روی صندلی چرخدار می شوند.

اصلاح نگرش منفی و برخورد مناسب با معلولان از طریق تغییر ساختار فرهنگی ارائه خدمات مشاوره ای بهزیستی در زمینه اشتغال و خودکفایی به معلولان مشارکت تشکل های مردمی در همراهی معلولان و جانبازان، حمایت بهزیستی از معلولان در ایجاد مشاغل خانگی با کمک در پرداخت تسهیلات بانکی برای مددجویان فرهنگ سازی مبتنی بر توانمندسازی معلولان به منظور رسیدن به بهبود رفاه اجتماعی .

جلوگیری از پارک وسایل موتوری همچون اتومبیل و موتورسیکلت ها در معابر اجرای دقیق دستورالعمل مربوط به ایجاد معابر مناسب با توجه به نیازهای معلولان، برداشتن مصالح ساختمانی در حال ساخت و وسایل اضافی بیرون از مغازه ها از کف پیاده روها، جلوگیری از اختلاف پوشش های کف در یک مسیر کوتاه و هماهنگ کردن کفپوش ها برای ممانعت از خطر لغزندگی افراد، حضور نمایندگان گروهه ای کم توان جسمی-حرکتی در جلسات کمیته های مناسب سازی محیط های شهری به منظور بهره گیری از نظرات و بررسی مشکلات کنونی گروه های هدف، نظارت دقیق تر و مؤثرتر ناظران بر پروژه های مرتبط با ساخت اماکن عمومی در خصوص رعایت ضوابط مناسب سازی فضا برای معلولان و جلوگیری از دست فروشی در پیاده روها و اجرای قانون در این مورد.

بازطراحی پل های روی جوی ها براساس وضعیت جسمانی معلولان و جانبازان و نیاز آنها، افزایش تعداد پل های روی جوی در مکان های مناسب از بین بردن اختلاف سطح بین پل و خیابان به وسیله رامپ ارتباطی، تبدیل پله های موجود در پیاده روها به رامپ یا پله هایی با ارتفاع کم ، گویا یا برجسته نمودن دکمه های آسانسورها و باجه های بانک ها و گویا نمودن مسیرهای اتوبوس با استفاده از ابزارهای صوتی برای نابینایان و کم بینایان.

۹_ منبع:

۱- دفتر برنامه و بودجه، ۱۴۰۱، " طرح مطالعاتی محله بندی شهر شیراز با رویکرد توسعه همگون و متوازن"، شهرداری شیراز، معاونت برنامه ریزی و توسعه سرمایه انسانی.

2- Ahadi, M., Nourani, P. (201۷). "Comparative study of improving the safety of urban road network for the disabled and people with physical disabilities", Traffic Studies Quarterly, No. 33, pp. 44-23[in Persian].

- 3- Badla, M.R. (2014). The role of people in the process of adaptation, the national conference on the adaptation of urban environments[in Persian] .
- 4- Bahmanpour,. H ., Selajgeh,. B,. (20۱8). “Quantitative and qualitative study of urban spaces in Tehran from a user perspective for the disabled (Case study: Laleh Park)”, Quarterly Journal of Urban Management, No. 21, pp. 7-8. [in Persian].
- 5- Davoodpour,. Z, Sabouri,. F. (2012). “Application of FMEA technique in the field of urban planning”, Municipalities Monthly, No. 67, pp. 16-8[in Persian].
- 6- Hawking, S.W., Chan, M., Zoellick, R.B .(201۴). Word report on disability. ISBN 978 92 4 068521.
- 7- Gol, .y., Savar, .B. (2014). “How to study public life”, translated by Mostafa Behzadfar, Mohammad, Rezaei Nodooshan, Ahmad Rezaei, Nodooshan Tehran, first edition. Shahid Beheshti University Press. [in Persian].
- 8- Maleki, .M., Shohani, .M. (2022). “Adaptation of urban furniture to the needs of the disabled and veterans (Case study: Ferdowsi and Ayatollah Heidari streets of Ilam)” Ilam Culture Magazine, No. 40 and 41, pp. 111-130. [in Persian].
- 9- Safdarzadeh, .Z .(201۵). “The degree of adaptation of urban roads to the needs of the disabled and veterans, Case study: Shirvan city”, Quarterly Journal of Geography and Urban Planning, Zagros Perspective “, No. 15, pp: 64-35[in Persian].
- 10- Stevens, C. (20۱7). Living With Disability in Japan, Publisher: Taylor & Francis, Edition / Format: Article: E.N, Japanese Studies, 3: 263- 278.
- 11- Taylor, .Zbigniew., Józefowiczb, .I. (2012). Intra-urban daily mobility of disabled people for recreational and leisure purposes, Journal of Transport Geography, Special Section on Theoretical Perspectives on Climate Change Mitigation in Transport, 24: 155– 172
- 12- Yang, Y., Linda, K., George, S. (20۱5). Functional Disability Transitions, and Depressive Symptoms in Late Life, Published: SAGE, journal of Aging and Health,17:244-261.